

# ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

## Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 4 frt — kr.  
Fél évre . . . . . 2 frt — kr.  
Negyed évre . . . . . 1 frt — kr.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily  
írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez  
küldendők.

Megjelenik

minden Kedden

## Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak  
helye 10 kr. Ezen kívül minden hirdetésnél  
30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-  
sékelt díjak egyezség szerint.

## Néhány szó a községi erdők állami kezeléséhez

A községi erdőknek állami kezelésbe való vételéről szóló s lapunk 32-ik számában megjelent cikkekre, mely szerény véleményem szerint kissé rózsás színben nézte az új törvény intentióit, néhány rövid megjegyzésem van.

Az említett cikk 5-ik bekezdésében volt szerencsénk olvashatni, hogy az új törvények életbe léptetésével szaktársaink százainak lesz biztosítva a jövője, a mostani nyomor enyhülni fog s a jövő elé is nyugodtabban tekinthetnek s ha nem is fényes, de legalább olyan sorsban fognak részesülni, mint a kincstári altisztai személyzet.

Ugyanannak a vezércikknek a 8-ik bekezdéséből ismét azt olvassuk, hogy 42 új erdőhivatal lesz a törvény életbeléptével fölállítva s ezeknél mintegy 7—8 száz ember nyerhet majd alkalmazást s biztosíthatja úgy ahogy családja jövőjét is, mert hiszen tudvalévő dolog, hogy a községi erdőöröknél a nyugdíj eddig ismeretlen fogalom.

Igaz, hogy nekünk, községi erdőöröknél a helyzetünk ez idő szerint annyira gyarló, hogy az embernek szinte fáj még foglalkozni is vele, tudjuk azt is, hogy lapunk tisztelt szerkesztője előtt helyzetünk gyarló volta nagyon is ismeretes, valamint ismerik azt más ágazatoknál alkalmazott s talán szerencsésebb viszonyok között élő bajtársaink is, sőt fényesen

## TARCSA.

### Medveadászat a magyar Kárpátokban.

(Folytatás.)

A hajtók megindultak a fővölgy felé, a többiek pedig, mintegy 40 puskás csendben az erdő felé igyekezett. A mintegy félóra járásnyi gyalogösvény végre elveszett az őserdőben, annak hatalmas fái közt. Ah, milyek gyönyörűek voltak ezek a faóriások! Mintha csak fogadásból tennék, úgy igyekezett egyik a másikat túl nőni. Fölváltva lehetett itt látni a fenyőt, tölgyet bükköt s más egyéb fanemiket; az egész egy szüzi, emberi kéz által még meg nem támadott őserdő képét mutatta. Számos fán lehetett szemlélni tetejétől a gyökérig huzódó s a villámcsapás által okozott hasításokat. Valóságos óriások harcának volt ez a jele; a heves villámcsapás által szétszórt forgácsok 40—50 lépésnyi kerületben heverték szerteszéjjel. Valóban gyönyörű lehet egy ilyen éjjeli viharok szemelélése

az őserdők eme tengerében, midőn a szélvész végig sivit a fák koronáin, az ég dörög s a több lábny átmerőjü törzsek, rettenetes recsegéssel törnek pozdorjává. De hát nem sok időnk maradt az ilyen regényes szemlélődésekhez, mert lépten — nyomon ügyelnünk kellett, nehogy lábaink a sűrű moha által takart kövekbe és gyökerekbe botoljanak s óvatosan kerülgetni a széldöntött törzseket, nehogy akaratlanul is utánozzuk néhány társunkat a bukfenéz hanyás szép művészetében. Itt egy sűrű fiatalos, amott egy áthatlan cserjés akadt utunkba, melyen át csak a legnagyobb fáradsággal tudtunk áttörtetni; majd a földi szeder indiái gördítettek elébünk szinte áthághatlan akadályokat.

Egyszere csak megáll a vezető főerdész és rámutat egy mohával ellepett tuskóra, melyen egészen világosan lehetett látni, hogy azt a medve hatalmas mancsaival tépásztá. Úgy látszik, hogy a maczkó itt darázs fészekre akadt s annak mézén nyálankoskodott. Tovább haladva, vezetőnk figyelmesen szemlélte a talajt és nem hiába, mert csakhamar ráakadt ott a

bizonyítják azt azok a panaszos levelek, melyekkel lapunknak majd mindegyik számában találkozunk s így nem csoda, hogy a községi erdőknek állami kezelésbe való vételét tárgyzó törvényt olyan nehezen vártuk, mint a zsidók a Messiást. A Messiás, vagy nevezzük igazi nevén, a községi erdőknek állami kezelésbe való vételéről szóló törvény megjött ugyan, de mit nyertünk vele? Nem egyebet, mint hogy csak ott vagyunk, ahol a mádi zsidó; a mi helyzetünk a törvénynek életbelépte után is csak olyan nyomoruságos marad, a milyen eddig volt, a nyugdíj s vele jövőnknek biztosítása ismét csak ismeretlen fogalom fog maradni, mert a törvény erről egyáltalán nem intézkedik.

Igaz ugyan, hogy a ministeri indokolás II. fejezet, 8 §. 5-ik bekezdése értelmében 42 erdőhivatal lesz szervezve s ezeknél számtalan, eddig talán szolgálat nélkül álló bajtársunk nyerhet majd alkalmazást, azonban nem olyan kecségetőt, mint a milyennek azt rózsás reményeink maguk elé varázsoltak, mert a törvény 9 §-a határozottan kimondja hogy: „a m. kir. állami erdőhivatal személyzete hivatalfőnökből, szükséghez mért számban alkalmazott központi és járási erdőtisztekből és a szükséges segédszemélyzetből áll;” de a minister indoklás I. czim II. fejezet 9 §-a ismét tisztán

kinyilatkoztatja, hogy: „a m. kir. állami erdőhivatal segédszemélyzetét illetőleg csupán azt tartom szükségesnek megjegyezni, hogy miután az állam az erdők őrzését nem vállalja el, a segédszemélyzet alatt nem az erdőőri személyzet, hanem az irodai hivatalszolgái teendők ellátásánál alkalmazott személyzet értendő.”

A fentiekből tehát nyilvánvaló, hogy a várva várt államosítási törvénnyel gyarló helyzetünkön ez idő szerint semmi tekintetben sem lesz segítve s bár lehetséges, hogy a most szolgálat nélkül vagy más egyéb szolgálatban álló társaink tömegesen lesznek alkalmazva, de hát milyen szolgálatban? Bizony éppen olyan gyarlóban, mint a milyenben most is annyian sinylődünk s a melyből való menekülésre semmi kilátásunk sincs.

Mi községi erdőőrök tehát az államosítás után is azt a közfalat fogjuk képezni, mely célpontja lesz továbbra is a köznép gyűlölségének és haragjának s az ez ellen való küzködésünknek vajjon mi lesz a jutalma? Az, hogy ha nem nyíltan, hát orvul fognak támadni, vagy — mint az már számtalan kartársunkkal megesett — egyszerűen fejbevágni s hátrahagyott családjaink, apró, nevetlen gyermekeink kezükbe vehetik a koldusbotot, vagy éhen pusztulhatnak el.

Az új törvényről tehát mi is elmondhatjuk az egyszeri kálomista pappal: „adtál Uram esőt, de nincs benne köszönet!” Nekünk és

medve nyomaira. Az erre figyelmessé tett vén Czibra egész közel hajolt a nyomokhoz s meglegedetten mondta: „Bizonyos, röviddel ezelőtt tarózkodott itt és csakugyan hatalmas egy ficzko lehetett.”

Meg kell itt még jegyeznem, hogy e közben megkezdődött a puskásoknak 40—50 lépésni közöttben való fölállítása s mi akik még hátramaradtunk, csöndesen húzódtunk tovább a hegy orma alá. A főerdész egy hatalmas tölgy mellett állapodott meg s közvetlen szomszédságában H. erdészenk jelölte ki helyét, azután következtem én. A többi még hátralevő puskás. mintegy tizen csöndes komolysággal lépkedtek fölfelé s foglalták el. helyeiket.

Az én helyem egy hatalmas juharfa alatt volt, majdnem ember magasságu sűrűségben, melyből azonban lefelé az erdőbe szép kilátásom nyílt. Fáradtan és átizzadva levettem magamat egy széltörött törzsre az oldalán levő óriás gombákat zsámolyul használva; lábaim alá száraz lombot gyűjtöttem, hogy így azokat a meghűléstől megóvjam. Valóban egyike a legkényelmetlenebb helyzeteknek 3—4 óra hosszat egy helyen mozdulatlanul vesztegelni s az ember az unalom el-

űzésére még csak pipára sem gyújthat, mert a medve könnyen megszimatolhatná a szagát; nehezükre esik ez kivált a szenvedélyes dohányzóknak. Nem is lehet azután csodálni, ha egy átmulatott éjszaka, néhány órai lovaglás és gyaloglás után némely vadász fitytyet hányva minden vadász szabálynak kezében a fölhúzott fegyverrel csöndesen elszenderedik.

Igy történt ez velem halandóval is. Óh, mily kellemes volt az! Tudja Isten, milyen sokáig aludtam és almodtam volna, de egyszerre csak: puff! Fölriadni, a fegyvert görcsösen megragadni egy pillanat műve volt. De nem; nem volt az sem lövés, sem medve, csak egy száraz galyacska vált le törzséről s fejemen nagyott koppintva kizavarta az álmod szemeimből. Közben elkezdett a szél a fák koronáival játszodozni s az ágak nyöszörögve ölelgették egymást és míg odafönt mind zajosabb lesz a szél dúdolása, addig itt lent a fák alatt néma csönd uralg, akár csak Isten házában. A fuvalat hébe-korba zavaros hangokat hoz magával; hangokat, kúrtszót, kopogtatást. A

számunkra ily formán a törvény semminemű előnyöket sem biztosít s így újból csak a saját erőinkre vagyunk utalva, miért is szövetkeznünk szükséges, mert csak tömörült erővel érhetünk majd el valamit. Szükségesnek tartjuk tehát, hogy a tömörülhetés céljából lapunk tisztelt olvasói lapunk szerkesztőségével közöljék az általuk ismert és környékükön lakó községi, közbirtokossági s más hasonló erdőörök nevét és lakását, hogy így a szövetkezésre vonatkozó fölhívást hozzájuk el lehessen juttatni.

Krisán György, Jobb Antal  
k. főerdővéd.

## A fácán, annak tenyésztése, védelme és vadászása.

Hazánk nyugoti részeibe a fácán még igen kevés helyre származott el s így ott olyan helyeken, hol faczánosok nincsenek közelben, mesterségesen, a madaraknak kitevése és igen gondos ápolásával kell azokat megtelepíteni. Ez úgy történik, hogy az előzőleg már leírt megfelelő területre kitesszük a beszerzett fácánt csirkéivel együtt s azokat nem csak a ragadozóktól óvjuk, hanem téli időben megfelelő táplálékkal is ellátjuk; ez a módszer az úgynevezett természetes, vadon tenyésztés; a mesterséges tenyésztés ellenben az, midőn a már meglévő faczánosokból tojásokat vásárolva házi tyukokkal kiköltjük s az így

nyert csirkéket a kotlókkal együtt tesszük ki a leendő tenyészhelyükre. A mesterséges telepítésnél különben legjobb, ha a tojásokat már a helyszínén, kint a szabadban költetjük ki s kikelésük után a kedvencz táplálékukról gondoskodunk, hogy úgy a helyet megszokják és megszeressék s azt röpképességük elnyerése után el ne hagyják. A siker biztosítására künn a helyszínén kotló házat szokás berendezni.

Úgy a vadon mint a mesterséges telepítésnél a benépesítendő területnek úgy a megélhetés, valamint a védelem kellékeivel kell birnia. Eme kellékek: sűrű fák sok bogyót termő bokrokkal, sűrű lombosítú tülevelű és lombfák megfelelő tisztásokkal, melyek a tenyésztéshez szükséges magvakkal bevetendő, azon kívül rétek, tiszta víz közelsége, kisebb-nagyobb nádasok. Mindezeket együtt találni bajos ugyan, de ha a terület csak jó részben megtelelő, már a tenyésztés sikere biztosítva van. Minden körülmények mellett a főkéllék mégis a föltétlen nyugalom és csend s így városok, falvak, zajt okozó gépek, művek, vágások közelében kísérteni meg a tenyésztést alig egyéb haszontalan költsékezésnél és kárba vesző fáradságnál.

Na erdőségek közelében nem tanácsos a faczánokat telepíteni, mert azok gyakran be-betérnek azokba s visszatértükben nyakukra hozzák a figyelmessé lett ragadozókat. A vadfaczános telepítésére rendszeren 30 jércét és 5 kakast szerzünk be s márczius havában kiteszszük a telepítés helyére egy vászonnal bélelt szekrényben s ennek környékén elhintjük a szükséges táplálékot. A szekrény távolról, zsineg segítségével felnyitható ajtóval van ellátva s ennek segítségével bocsiatnak a befogott faczánok élelmükhöz; később a párzás gyönyörei meglehetősen helyhez kötik őket.

A mesterséges telepítéshez első sorban a tojásokat

zagyvalékból néha kivehetni: „Itt van! Itt van! Vigyázatok! Ne engedjétek ki!” Különös ellentét; itt az ünnepélyes csönd, odaát a hegygerinczen túl pedig a végítélet zenebonája. A zaj majd erősebb, majd gyöngébb, a szerint, a mint a hajtók valamely dombon vagy hajlásban zajognak.

Nagyobb időközökben halható a szárnyakon el-sütött mozsarak durrogása. A völgyeken végig rohan az öt-hatszorosán visszaverődő viszhang, míg végre a távolban elhal. Egyébként oly néma csönd van köröskörül, mint ha sehol egy élő lény nem lenne.

A mai nap különben arra látszott hivatva lenni, hogy Noé bárkája állatseregletének nagy részét láthassam. „Krk krk!” hangzik a fejem fölött s háborgatja csöndes gondolataimat. Föltekintek, mi az? egy vörhenyes mókus ugrál ott vigan ágról ágra. Bizonyára ő volt a mester a száraz galyak fejére való ejtésében is; ezek a tréfás állatkák nálunk a majmokat helyettesítik. A mókus eltűnt a galyak sűrűségében s jött helyébe egy vadgalamb; semmi

gyanasat nem sejtve turbékolt néhányat a száraz ágon s azután egyszerre erős szárnycsapásokkal s hangos „Vi vi!” kiáltással röppent el a fakoronák tengere fölött.

A felriasztott állatvilág nyilván mutatta a hajtók közeledését. A hangok mind jobban erősödnek s egyszerre a sűrűben megzörren a haraszt. Szomszédom fegyverének csöve nyilást keres az ágak közt s magam is készenlétbe helyezkedem. Merev tekintetem arra a helyre tapad, honnan a zöreij jött s egyszerre csak megpillantok egy zöldes, barátságatlanul rám szögezett szempárt, egy tigrisszerűen tarkázott szép vadmacska szemét. Leeresztem fegyveremet, a macska pedig előbb fölfujja magát, meggörbíti hátát, azután nagyot fujva visszarohan a sűrűségbe.

Ennek a sarkában — czup, czup, czup — megjelen s egyenest felém tart egy gyönyörű őzbak, könnyű ugrásokkal téve át magát a széldöntvényeken. Ah, mily gyönyörű! magában a paradicsomkertben sem lehetett szebb. Szívem hevesen dobogott s önkénytelen is arczomhoz emeltem fegyveremet. De hát mit

kell megbízható helyről beszerezni és 15—18-ával az előre elkészített kotló házba, mely a tenyészszzinnel van körülveve, házi kotlók alá rakni; a tenyészszzin olyan fonással kerítendő be, mely a hozzáférhetést a ragadozóknak lehetetlenné teszi. Ehez jön még egy fogó készülék s több gödör kukaczkok tenyésztésére. A környéken a ragadozók minden faja vadászással, csapdák fölállításával nagy szorgalommal pusztítandó. A tojásokat a kotlás idején két ízben megvizsgáljuk s azokat, a melyek nem kötöttek, vagy a melyek elzápultak, kidobjuk.

A kikelt csirkéket a kotlóval együtt a tenyészszinbe visszük s itt az úgynevezett fölnevelő ládákba szétosztjuk. Az apróság az első 24 órában tiszta ivó vizen kívül főtt tojás és tejből vegyített ételt kap, később kukaczkokat és a hangyabolyok álcáit egészen 4 hetes koráig sőt még azon túl is czélszerű főtt kásával, árpadarával, hüvelyesekkel és átatott búzával megvendégnünk.

Az egyik táplálékról a másikra való átmenetnél az eledelhez egérfark füvet, petrezselymet, salátát és csalánt vegyítünk; kedvező időjárásnál a fiatalokat 14 napos korukban már legelőre hajthatjuk, leginkább valamely lekaszált területre; a megázástól föltétlenül meg kell őket óvni. A ragadozók visszariasztására a tenyészszin körül éjjelenként tüzet gyerjesztünk.

A különféle betegségek, mint habhányás, féregbetegség s szárazságban a pip, melyeknek a fiatalok kitéve vannak, nagy óvatosságra intsenek.

Mihelyest a fiatalok a fákra kezdenek tanyázni, a telepítés sikerültnek és befejezettnek mondható. Ez rendesen éltük második havában következik be. A negyedik hónapban, midőn tollazatuk már teljes és nemük is megkülönböztethető, már önállóak s teljesen

röpülő képesek; ekkor arra kell törekednünk hogy őket bő táplálék nyújtásával s a messzebb elcsatangolókat visszariasztgatás által helyhez szoktassuk. Erre kivált ősszel van szükség s télen ez fölösleges, mert ekkor visszacsalja őket az etető terített asztala.

A mesterséges tenyésztés ugyan sok költséggel és fáradsággal jár, de ezt ellensúlyozza a siker s a majdan kilövendő fáczánok értéke, azonkívül az ilyen tenyésztésnek még az is nagy előnye, hogy közelébe vonzza a különféle ragadozókat s azok így csapdák fölállításával s más módon sikeresen kipusztíthatók.

## LEVELEZÉS.

Tekintetes szerkesztő ur!

Nagy figyelemmel olvastam a kincstári erdészeti altisztek egyenruházatára vonatkozó cikket s azzal teljesen egyetérték, de hát mi haszna, ha az illetékes helyen az ilyet nem igen szokták figyelembe venni? Szerény véleményem szerint az lenne a legczélszerűbb, ha minden egyes hatóság alkalmazottjai lényegében teljesen egyenlő szövegű kérvényt szerkesztenének s kiterjeszkednének ebben nem csak magára az egyenruhára, hanem az egész erdőőri intézmény reformálásának a kérdésére is, mert még mindig sok a mi panaszunk, sok, ami nekünk fáj s különben is a viszonyok a szervezés óta nagyot változtak s folyton változnak; minden előre halad, úgy látszik, csak magunk maradunk hátra.

Tekintsünk csak vissza a multra és hasonlítsuk össze a jelennel s látni fogunk erdőőröket, kik 8 frt 75 kr. havi fizetéssel szolgáltak ugyan csak 25—30 éven keresztül a kincstárnál, fiaikból mégis papot, ügyvédet

ér mindez, mikor másra, mint medvére vagy farkasra löni nem szabad. Mintha csak ismerte volna mai kiváltságos helyzetét, úgy jött egyenesen felém; szinte fölöttem ugrott át; még pár pillanatig hallatszott lábainak dobogása azután ez a zaj is elnémult. Végre megjelent a legóvatosabb is: a róka. Elővigyázó léptekkell ide-oda bujkálva, minden irányba tekintgetve és szaglászva, majd előre, majd hátra a hajtók zajára figyelve közeledett. Majd megállt, majd meg-megnyújtott testel, lompos farkával a földet söpörve huzódik előre. Nem sejtí jelenlétünket, míg szomszédom „pszt, pszt!” felém tett pisszegésére észreveszi magát s magasra emelt farokkal nagy ugrásokban menekül.

Mig én a természetnek eme szépségeiben gyönyörködtem, a hajtók már annyira közeledtek a vadász vonalhoz, hogy hébe-korba beszédük is érthető lett. Puff! dördül most egy lövés a legszélsőbb szánryon. Olyan durranás volt az, a melyet még eddig soha sem hallottam. Egész különös hang volt, mely jobban hasonlított egy hatalmas füttyentéshez, mint a puská durranásához.

Itt melleleg megjegyzem, hogy a medvére az első lövést egész bátran lehet megtenni; ha jól van találva, összerogyik, ha azonban el van hibázva, vagy csak gyöngén megsebesítve, akkor gyorsan menekül. Csak ha erősen van megsebezve s a hajtók vonalán nem tud áttörni, akkor lesz veszedelmes és az, a ki ilyenkor utjába akad, legyen az puskás, vagy hajtó, ugyancsak jól kösse föl a — nadrágját. Ilyenkor maga előtt mindent törve — zúzva, nagy ugrásokkal rohan előre s bögvé veti magát a meglepett vadászra, kivált ha ez még menekülni is igyekszik. Fő dolog biztos szemmel és kézzel czélozni, a lövés után pedig mint a szobor, mozdulatlanul állni: ez a főszabály. Ezen a vidéken eltölt 15 évi tarkózkodásom idejéből nyolcz olyan esetre emlékszem, midőn az emberek a medve által szétmarczangoltattak s részben pedig megölettek, részben súlyos sérüléseket szenvedtek. Több esetben az átszenvedett ijedtségen kívül nem volt más veszély, néha még mulatságos jelenetek is játszódtak le.

neveltek, e mellett még ezekre menő vagyont gyűjtöttek halomra, hogy milyen utakon, az könnyen elképzelhető. Természetes, hogy e mellett tekintélyük is nagy volt, mert hát az együtt jár a jóléttel, melynek forrását a mai világban nem szokás kutatni. Nézzük ennek ellenébe a mai viszonyainkat s bizony elborzadva fogjuk látni a nagy ellentétet. Igaz, hogy korgó hasunk mellett a lelkiismeretünk nyugodt, de vajjon hű szolgálataink részesülnek-e ama elismerésben, melyet méltán megérdemelnének? Hol a tekintélyünk a nép előtt s vajjon nem leggyakrabban maga a főlebbvalónk az, ki azt aláássa?

Az előléptetéseknél elborult szívvel kell tapasztalnunk még mindig a protekciót s gyakran láthatunk főerdőöröket, kik 6—7 évi szolgálat után jutottak állásukhoz a hízogás, meghunyászkodás segítségével, míg szakiskolát jelesen végzett, szakvizsgát kitűnően megállott derék ifjak évek hosszú során át kénytelenek enni az erdőlegénység keserű kenyerét, vagy padig elkeseredésükben más pálya után nézni, beállni pénzügyörnek, hol a 17 éves éretlen gyerkőczének is több a jövedelme, mint nálunk a legmagasabb fokon álló altisztnek.

És még egyet. Az erdőör gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy sürgős dolgok bejelentésénél a póstát, távirát kénytelen igénybe venni, igen, de itt küldeményén mindjárt a hivatalos bélyegzőt keresik s ha az nincs, akkor kénytelen a leggyakrabban ürességtől kongó zsebébe nyúlni s fájdalmas szívvel és a szájától elvont falat árán megfizetni a küldemény díját, mert azt nem lehet kívánni, hogy a gyakran sok mértföldnyi távolságban lakó főnökéhez mindig személyesen vigye be jelentéseit, de még a szolgálat érdeke sem engedi meg ezt. Vajjon olyan nehéz dolog lenne ezt szabály-

ozni? Hiszen azok a bélyegzők nem kerülnének olyan sokba, távirat úrlapokat pedig ingyen szolgáltat ki a kincstár.

Vannak elöljáróink között olyanok, kik minden nagyobb ok nélkül a legdurvább szitkokkal illetnek, meghajszolnak s ez ellen semmi menekvésünk, csak a türelmes megadás. Nem csoda, ha sokan közülünk elkeserednek, sőt állítani merném, hogy a karunkban gyakran előforduló öngyilkosságok okát gyakran az ilyen bánásmód szülte elkeseredésben találhatnánk.

De hát ennek okai talán leginkább mi vagyunk, mert nincs meg köztünk a bajtársi szíves viszony, az egyetértés, összetartás. Egyik-másik még örül, ha társát bajban látja, vagy még abba be is márthatja, mert ez által az ő előléptetésének esélyei növekednek.

Mikor jön már meg az eszünk?

igaz híve

Egy kincstári erdőör.

## Hasznos tudnivalók.

Arról, miként sietessük oly magvak csirázását, melyek egyébként a vetést követő második évben kelnek ki.

1. Fái zanot mag (cytissus laburnum). Magja hasonlít a közönséges ákácéhez, valamint a gyümölcse is olyan hüvelyes, mint az ákácé. A mag elvetése ősszel történik s a következő tavasszal kel ki. Tavaszti vetés alkalmával, ha azt akarjuk, hogy a vetés évében ki is keljen, a magot elvetése előtt leforrázzuk, mi akként történik, hogy egy csőbörre két fát teszünk keresztbe s erre egy szitát vagy rostát és ebbe a magot, ezután leöntjük a készen tartott forró vízzel s letakarjuk az egészet egy pokrócczal és így hagyjuk 2 óra

Alig hogy ez a különös dörrenés a távol völgyeken elhangzott, már mindnyájan készenlétbe helyezkedtünk. Hideg borzongás futott végig az ember hátán. Mindenki feszült figyelemmel leste az ordítást, ágak és fiatal fák tördelésének recsegését, kövek, sziklák gördülését, de mindebből semmi sem jött. Már szinte láttuk a hajtókat. Ebben a pillanatban az én állásom alatt „Rrrr!” durran el egy alig leírható lövés, de a leggyakorlatlanabb fül is megkülönböztethette, hogy talált, valóban az elevenbe talált. Megvizsgálom a sárkányokat s állást vesszek. Minden rendben van, de hiába minden figyelem, nem látok semmit. A megérkező hajtók most nagy lármát csapnak: „Hohó, itt fekszik!” hangzik mindendenfelől. „De ugyan mondjátok meg, hogy mi fekszik ott?” „Hiszen gyere már és nézd meg, hogy mi futott itt a csövem elé!”, — mondja a főerdész vontatottan

Nagy fáradsággal átvergődöm a szederindák közt s oda érek, a hol a főerdész puskások és hajtók körül véve s fegyverére támaszkodva áll. Egy dombocskán ott

feküdt egy nagy hasas szürkés farkas. A lövés füle tövén érte, jól el volt találva. A hajtók beszéltek, hogy előző napon két farkas egy juhót tépett szét; látszott is bendőjén a dús lakoma.

Nagy volt a főerdész öröme. Ő, ki eddig már 17 medvét ejtett, farkast még eddig nem kapott lövésre; most jött az első azt szerencsésen leterítette; de hogy is menekülhetne Józská barátunk biztos szeme és keze elől valami?

A zsákmány lábait összekötözték s rudat fűzve át közöttük két erőteljes férfi vállaira kapta s czepele odább.

(folyt. köv.)

## ADOMÁK.

GYÓNÁS. „Vaszi!” mondja a pap a búcsún gyónó orosznak „mennyi szénát loptál?”

„Jaj, főtisztelendő úr, ha már muszáj, akkor az egész boglyát bevallom, mert a legközelebbi éjszakán a kis maradékot is el akarom a feleségemmel hordani!”

UJ SZÓ. Anyós: Hallom, hogy férjed nagyon házas.

Fiatl menyecske: „Igen, kávéházas!”

hosszszat, azután a magot a szitából a cseberben levő vízbe öntjük s ott hagyjuk 8—10 óra hosszszat. Ha az így elkészített magot elvetjük, akkor az még abban az évben kikel. Ugyanigy járunk el ez ákác magnál, valamint a három tövisű gleditschia mögnál is.

2. Déli czeltisz (*Caltis australis*). Vörhenyes cson-tár gyümölcse a vadcserezsnyéhez hasonlít, csakhogy ennél kisebb. Elvetése előtt zacskóba tesszük a magot és trágyába elássuk, hol 2—2½ hónapig marad. A trágyából kivett magot elvetvén, az 5—6 hét alatt kikét.

3. Köris magvak (*Fraxinus excelsior*, *fraxinus ornus*, *fraxinus babilonica*). Ha a körismagvakat tavasszal el akarjuk vetni s azon évben ki is keletni, akkor azt ősszel összegyűjtése után elvermeljük olyképen, hogy ásunk egy gödröt s azt trágyával és szalmával kibéleljük; ekkor 6—7 cm. vastagon terítjük bele a köris magot, ezt ismét szalmával és trágyával földjük be s ezt addig folytatjuk, míg az összes magot elhelyeztük s ekkor az egészet elföldeljük. Az így áttelelt mag tavasszal elvetve még ugyanabban az évben kikel, egyébként pedig csak a következő évben.

4. Eperfa mag (*morus alba*, *morus nigra*). Az eperfa magot elvetése előtt egy hétig vízben kell áztatni, mely idő alatt azon a csira megjelenik s ekkor az előkészített helyre elvetjük. Az így kicsiráztatott mag rendszeren egy-két hét múlva kibúvik a földből.

Közli KRISÁN GYÖRGY.

## Különfélék.

**Figyelmeztetés.** A szaporodó hátralelékek következtében — mint már jeleztük — kénytelenek voltunk mindazon tisztelt olvasóinkat, kik bármily csekély összeggel is hátralelékban vannak, úgy annak kiegyenlítésére, mint az előfizetés megújítására fölkérni, mert ha ezt a legrövidebb időn belül meg nem teszik, legnagyobb sajnálatunkra kénytelenek lennénk a lap további kiadását beszüntetni. Kérjük ennél fogva hű barátaink szíves elnézését a kényszerhelyzetből kifolyó eme zaklatásért.

**Személyzeti hírek.** A zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál a folyó év tavaszán következők léptek elő és neveztettek ki: I. oszt. főerdőorré: Koch Ignác és Binder Antal. II. oszt. főerdőorré: Polónyi Lajos Iltsik Lajos és Zsurilla Antal. III. oszt. főerdőorré: Azór Alajos, Misztrik József és Szlinka András. I. oszt. erdőorré: Peska Samu, Korbélyi János. II. oszt. erdőorré: Nickl Géza, Karlovsky Görgy, Vajnaovszky Antal. III. oszt. erdőorré: Vajnarovszky János. Jenitsek József. Vnuck István. II. oszt. faraktárorré: Valenta Vincze. IV. oszt. erdőorré Králik Vilmos erdő-

legény. IV. oszt. faraktárorré: Tonhauser Antal erdőlegény. I. oszt. erdőlegénnyé: Haniska Mihály. Binder Béla, Ruiszl Nándor. II. oszt. erdőlegénnyé: Matuska Lajos, Kozák József. III. oszt. erdőlegénnyé: Müller György. I. oszt. erdőszolgává: Harasko József. Gratulálunk!

**Új szerkezetű háromcsövű fegyver.** Landauer J. müncheni fegyvergyáros, egy új önfelhúzó háromcsövű fegyvert talált fel, mely a fegyvertechnikában eddig páratlanul áll. A fegyvernek elmés biztonsági zárja van, mely úgy, a ravaszt, mint a kakast egyformán és egyszerre elzárja. Ez a helyzet aztán egészen egyszerűen megváltoztatható úgy hogy kapásra is lehet vele löni, a mennyiben a ravasz elhúzásánál a másik ujjunkkal egyidejűleg egy kengyelt nyomunk meg. De egyéb előnyei is vannak az új puskának. Így például ha a golyós csőből akarunk löni, csak egy kiálló pecket kell megnyomni, mire a golyós cső készen áll a lövésre s egyben az irányzékot is magasra állítja. A golyós csövet, ha úgy tetszik, le is vehetjük, a nélkül, hogy e miatt a dolog komplikálódna. Sőt a mi különösen méltó a megemlítésre, a golyós cső is elektorral van ellátva.

**Baleset az állatkertben.** Csak nemrég történt, hogy egy budapesti vendéglős a tigrisét cirógatta az állatkertben s a bestia azzal hálálta meg a szeretetet hogy összemarcsngolta jóakarója kezét. Ma délután hasonló baleset történt, csakhogy ezuttal a medve kívánta meg az embervért. Pauer Antal kassai születésű építési rajzoló süteményt vásárolt s addig kínálgatla vele a medvét, a mig az elkapta jobbkezét s tökéletesen szétmarcangolta. Az ápolók alig bírták kiszabadítani a szerencsétlen fiatalembert a fenevad karmaiból. A sebesültet a Rókus-kórházba szállították, állapota igen veszedelmes.

**Agyonlőtt főerdész.** Sopron mellett minap este vakmerő rablógyilkosságot követtek el a vadorzók. Báró Goedon vadászterületén Lux főerdész egy erdőszgyakornokkal és két vadással haladt lakása felé. A sűrűségből egyszerre vadorzók támadtak a társaságra. Luxot agyonlőtték, a két vadász elmenekült. Az erdőszgyakornok azonban nyomtalanul eltűnt. Nem lehetetlen, hogy őt is meggyilkolták.

**Temetés a föld alatt.** Nem messze Brünn-től van Európa egyik legmélyebb földszakadéka a Marocga, melynek hangtalan sötétbe vesző üregéről sok titokzatos, rémes történetet regél a környék népe. Az idegenek, kik arra járnak, mind megnézik a szakadékot, melyet a mult vasárnap óriási sirbolttá változtatott egy életunt ember: öngyilkos szándékkal beleugrott a szakadékba, melynek fenekén agyonzuzta magát. Holttestét az egész héten próbálták fölhozni, de nem sikerült. Ekkor a közeli Wilimirovitz község egyik lakója, valami Nejeschleb vállalkozott rá, hogy a halottat eltemeti, ha erős kötélén óvatosan le-

eresztik a mélységbe. A szomorú és érdekes temetés vasárnap történt meg. Nejeschleb-et erős kötéllel tíz ember eresztette le. Mikor leért levetkőztette a halottat, és egy lepelbe burkolta. Aztán a magával vitt ásóval sirt ásott, és annak rendje módja szerint eltemette az öngyilkost. Mikor elkészült, jelt adott, mire fölhozta. A környékből természetesen sok nézője akadt a különös temetésnek és az öngyilkos ruháiból, melyeket Nejeschleb fölhozott magával, mindenki iparkodott egy foszlányt tépni — emlékül.

**Robbanás egy kőbányában.** Rettenetes szerencsétlenség történt a zsidóvári kőbányában. Bagyu Avram munkás vigyázatlansága következtében egy dinamittal töltött akna idő előtt fölrobbant, a minek irtóztató hatása lett: a szerencsétlen ember testét a szó szoros értelmében apró darabokra tépte, szakgatta a rabbanás. A lugosi törvényszék megindította vizsgálatot.

**Mikor a nők nevetnek.** A nő ritkán tudja, mennyire eltorzulnak arcának vonásai legyenek bár a legszebbek, ha nem ügyel a lehető legnagyobb pontossággal arra, hogyan és miképpen nevet. Egy angol színész kijelenti, hogy mindannyiszor hideg borsózik végig a hátán, valahányszor összehasonlítja egy hölgy nevetését egy színésznőnek jóllehet betanult, de mégis csengő és bájos kacagásával. A szenzitív színész szerint a hölgyek nevetésének alkotó részei a legtöbb esetben: rikácsolás, vékony hi-hízés, mély hörgés és nyögés. Ebből a vegyületekből van összeállítva a nők nevetése. Finoman modulált nevetés épp úgy jellemző tulajdonsága az uri hölgynek, mint a mérsékelt hangosságu beszéd, mindenféle fölösleges taglejtés kerülése és minden egyéb elforgatása a testnek, főleg beszéd közben való himbálása a deréknek, a mely utóbbi szokás igen sok nőben megvan. De mindeme tulajdonságok korántsem keltenek olyan visszás hatást, mint szép nő ajkán fölhangzó tulságosan hangos, sőt néha vihogásszerű nevetés. Csak egy kevéske gyakorlat és egy kis önuralom kell ama melódikus nevetés el-sajátításához, a melynek úgy kell hangzania, mint a finom ezüst csöngetyűnek, vagy mély, puha moll-hangnak.

**Rombadöntött városok.** Amszterdamból szörnyű karasztrófa hírére hozza a táviró. Odaérkezett nyugatindiai hírek szerint a Timor-szigeten minap irtóztató forgószél rohant keresztül, mely elementáris erővel söpört el mindent, mi útjában állott. Három virágzó várost tökéletesen romba döntött a rettenetes orkán, mely óriási temetővé változtatta a szigetet: a romok alatt tízezer halott pihen agyonzúzva, összetörve.

A Timor-sziget az indiai oceánon levő Szunda-sziget csoport legjelentékenyebb szigete. Csaknem a hozzáférhetetlenségig meredek partjait sok helyen korall zátonyok körítik. Mintegy 600.000 lakója van, többnyire papuák, malájok, azonkívül kínaiak portu-

galok és hollandok. Délnyugati része a németalföldi királyságé, a többi a portugáloké. Az a hatalmas forgószél, mely a sziget három városát elpusztította, rendszerint jelentkezik a decembertől májusig tartó időszakban az Indiai Oceán déli részén, Azon a tájon Mauritius-orkán név alatt ismeretes.

**Magyar gyujtó.** Az országos statisztikai hivatal kimutatása szerint egy év alatt Magyarországra 1,500.000 koronaért hoznak be osztrák és egyéb külföldi gyujtót. 8 millió gyujtót vásárló magyar embert számítva, mindezek egyenként évente 40 fillért, csak 40 fillért adnak külföldre gyufaért: és ez az egyenkénti 40 fillért összegezve azt adja eredményül, hogy Ausztriának és a külföldnek 1,500.000 koronával adózunk csupán gyujtóért. Ha minden magyar ember csak magyar gyujtót használna, mi lenne ennek az újszólván természetes állapotnak eredménye? Gyakorlati tapasztalatok után azt mondhatjuk, hogy 100.000 korona ára gyujtó előállításánál 60 ember talál foglalkozást egy évre, 1,500.000 korona értékű gyujtó előállításánál 900 ember találna tartós foglalkozást évenként. Tekintetbe véve azt, hogy e 900 ember fele családfőtartó s egy családot átalag 4 személyből állónak számítva, arra az eredményre jutunk, hogy ha minden magyar ember magyar gyujtót használna és így az egész gyujtósükségletet belföldön gyártatnák, évenként 2700 magyar ember találna csupán e szakmában kenyeret, megélhetést, 2700 emberrel kevesebb volna, kik a mezőgazdasági krízis alatt szenvednek, 2700 emberrel kevesebb volna, kik az agrár-szocialisták számát gyarapítják. Milyen megsegényítő hogy krajcárokból kivándorolhat az országból évente 1,500.000 korona! Követeljen minden magyar ember gyujtót, ha mindegyik követeli, 2700 magyar ember jut kenyérhez, keresethez.

#### Szerkesztői üzenetek.

ISTVÁNFI urnak. A kérdezettek czime: Machay Pál urad. főerdőőr. Vámosfalva, Nógrád megye és Holló Sándor kir. erdőlegény. Béles, u. p. Magyar-Győr-Monostor, Kolos megye. Slárku ur részére küldött előfizetés a nyilvántartás vezetője által tévedésből az Ön nevére lett írva, most a hibát kijavítottuk s részére a lapszámokat Április 1-től pótlólag postára adtuk. Előfizetése jún. 30-ig rendezve van. Szívélyes üdvözet! SZÁNTÓ FERENCZ urnak. Mikló L a z ú r. Kérjük levelező lapon megírni, mely számai hiányoznak, hogy a hiányt pótolhassuk. Bocsanat a tévedésért! MAKKY GYULA urnak. Diószeg-Ujhely. A "Röpirat" szerkesztője mindig várta, hogy még többen is fognak jelentkezni s így neveiket egyszerre közli. A lap jövő száma fogja hozni az újabban előfizetők neveit. Az újság késedelmes érkezése csak a posta hibája lehet, mert innen mindig szerdán reggel továbbíttatik.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos  
Podhradszky Emil.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

**Brausweller János**  
Szegeden és kint kizárólagosan  
mag. órásmester és mindenféle felrakatás  
szerszámaita inga-órákban  
stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jófállással  
**RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

MEGJELENT

# BLUM és TÁRSA

udvari egyenruha szállító!

legujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú czégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságu földmivelesügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus  
hó 11-én kelt magas intézkedésével,

**czégünk ujjlag megbízott**

a nagytekintetű erdétisztek és az erdészeti altisztek egyenruhájának szállításával.

Tisztelettel értesítjük tehát, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati cikkek

**hivatalos uton részletfizetésre**

megrendelhetők.

**POLGÁRI RUHAK**

a legjobb francia és angol divat szerint készítetnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly czégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják  
régí vevőinket félrevezetni

Kiváló tisztelettel

**BLUM és TÁRSA**

BUDAPEST IV.

Sütő utca 2. Szervitater sarkán.

elsőrangú egyenruha készítő intézete.  
Ő csász. és kir. Fensége József Főherceg udvari szállító  
A földmivelés m. kir. Ministerium szállító.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.